EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 24.11.2020.
COM(2020) 755 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU, VIJEĆU I EUROPSKOM GOSPODARSKOM I SOCIJALNOM ODBORU

Ocjenjivanje primjene Uredbe (EU) br. 386/2012 od 19. travnja 2012.

{SWD(2020) 282 final}

I. KONTEKST OCJENJIVANJA

Prava intelektualnog vlasništva pomažu poduzetnicima i stvaraocima u razvoju novih, boljih i učinkovitijih proizvoda, tehnologija i usluga. Osiguravaju i poticaje za proizvodnju i razmjenu akademskih i znanstvenih istraživanja, umjetničkih djela i zabavnog sadržaja. Pomažu izumiteljima, autorima i lokalnim zajednicama u dobivanju naknade za njihov rad i doprinos društvenom napretku. Mogu pomoći malim i novoosnovanim poduzećima u traženju ulaganja te pomažu poduzećima u širenju i izvozu, omogućujući dostupnost šire ponude proizvoda većem broju potrošača uz otvaranje novih i dobro plaćenih radnih mjesta[1]. Osim toga, intelektualno vlasništvo pruža jamstvo potrošačima u pogledu kvalitete i podrijetla proizvoda koje kupuju.

Intelektualno vlasništvo osobito je važno za EU. Europa se ističe po izvrsnosti u stručnom znanju, kreativnosti i inovacijama. Industrije u EU-u koje intenzivno koriste prava intelektualnog vlasništva[2] 2016. ostvarile su 82 % izvoza EU-a, što odgovara trgovinskom suficitu od približno 182 milijarde EUR[3]. Patenti, žigovi, autorska prava, dizajni i oznake zemljopisnog podrijetla štite industriju EU-a od nepoštenog kopiranja konkurenata koji nisu ulagali u kreativnost, istraživanje i razvoj. Sustav intelektualnog vlasništva pruža zaštitu i od aktivnosti zločinačkih organizacija koje zavaravaju potrošače i poduzeća loše proizvedenim (i često opasnim) jeftinim kopijama proizvoda. Krivotvorena roba može imati teške posljedice na zdravlje i sigurnost potrošača, kao i negativne posljedice na okoliš. Krivotvorenjem i piratstvom bave se zločinačke organizacije s globalnim dosegom, a borba protiv njih moguća je samo uz zajednička nastojanja javnog i privatnog sektora te sektora civilnog društva unutar EU-a, ali i u suradnji s trećim zemljama.

Komisija je 2009. uspostavila neformalnu mrežu privatnih i javnih dionika na koje utječu povrede prava intelektualnog vlasništva, pod nazivom „Promatračnica za krivotvorenje i piratstvo” („Promatračnica”). Njezini glavni ciljevi bili su:

- procjenjivanje opsega, razmjera i utjecaja povreda prava intelektualnog vlasništva u EU-u,
- poboljšanje suradnje među subjektima koji se bave zaštitom i provedbom prava intelektualnog vlasništva,
- razmjenjivanje primjera najbolje prakse u provedbi, i
- informiranje potrošača.

[1] Poduzeća koja posjeduju prava intelektualnog vlasništva u prosjeku ostvaruju 29 % veće prihode po zaposleniku te isplaćuju 20 % više plaće u odnosu na poduzeća koja ne koriste prava intelektualnog vlasništva – *Industrije koje intenzivno koriste prava intelektualnog vlasništva: doprinos ekonomskoj učinkovitosti i zapošljavanju u Europskoj uniji,* treće izdanje, EPO i EUIPO (2019.).

[2] *Industrije koje intenzivno koriste prava intelektualnog vlasništva: doprinos ekonomskoj učinkovitosti i zapošljavanju u Europskoj uniji*, treće izdanje, EPO i EUIPO (2019.). Prema izvješću OECD-a i EUIPO-a industrijama koje intenzivno koriste prava intelektualnog vlasništva smatraju se industrije koje imaju više prava intelektualnog vlasništva po zaposleniku u odnosu na prosjek za sve industrije. Prema tom izvješću industrije koje intenzivno koriste prava intelektualnog vlasništva koncentrirane su u proizvodnom i tehnološkom sektoru te sektoru poslovnih usluga.

[3] *Izvješće o zaštiti i provedbi prava intelektualnog vlasništva u trećim zemljama*, Radni dokument službi Komisije, 8. siječnja 2020., SWD(2019) 452.

Vijeće Europske unije pozvalo je 2010. Komisiju da dodatno razradi opseg nadležnosti, zadaće i ulogu Promatračnice[4], što je dovelo do prijedloga Komisije da se Promatračnica prenese u djelokrug Ureda Europske unije za intelektualno vlasništvo (EUIPO).

Godine 2012. Uredbom (EU) br. 386/2012[5] („Uredba") Promatračnica, koja je u međuvremenu preimenovana u Europsku promatračnicu za povrede prava intelektualnog vlasništva, povjerena je EUIPO-u zajedno s nizom zadaća usmjerenih na olakšavanje aktivnosti nacionalnih tijela, privatnog sektora i institucija EU-a u borbi protiv povreda prava intelektualnog vlasništva. Te su zadaće dodane glavnoj zadaći EUIPO-a koja se odnosi na upravljanje sustavima žigova i dizajna EU-a i na registraciju takvih prava na razini EU-a.

U Uredbi se pobliže određuje da „Ured organizira, rukovodi i podupire skup stručnjaka, tijela i zainteresiranih strana okupljenih pod nazivom ‚Europska promatračnica za povrede prava intelektualnog vlasništva' (dalje u tekstu: ‚Promatračnica')". Do 31. prosinca 2019. u sastavu Promatračnice bila su 123 predstavnika nacionalnih tijela, industrije, organizacija potrošača i civilnog društva te raznih međunarodnih organizacija i institucijskih tijela, kao što su OECD, Svjetska carinska organizacija, Europski patentni ured, Europski parlament i Europol. Na sastancima Promatračnice sudjeluju i dužnosnici iz različitih službi Komisije.

U ovom izvješću Komisija ocjenjuje provedbu i funkcioniranje Uredbe, ocjenjujući pritom jesu li početni ciljevi Uredbe i dalje valjani te jesu li ispunjeni na učinkovit i usklađen način[6]. Izvješće ne obuhvaća aktivnosti EUIPO-a izvan područja primjene Uredbe, to jest registriranje žigova i dizajna i općenito funkcioniranje EUIPO-a.

Komisija je ocjenjivanje započela 2016. Vanjski ugovorni suradnik proveo je studiju koja je objavljena 2018.[7] U studiji je kao najvažnije ograničenje utvrđeno to da je ocjenjivanje započelo prerano s obzirom na to da su prvi rezultati postali vidljivi u razdoblju od 2015. do 2017. Da bi poboljšala ocjenjivanje, Komisija je proširila njegov opseg na sve aktivnosti koje je EUIPO provodio na temelju Uredbe do 31. prosinca 2019.

U ovom izvješću iznose se sažeti zaključci ocjenjivanja koje će Komisija dostaviti Europskom parlamentu, Vijeću i Europskom gospodarskom i socijalnom odboru. U priloženom radnom dokumentu službi Komisije nalazi se detaljno objašnjenje metode, polaznog scenarija i nalaza ocjenjivanja.

II. NALAZI OCJENJIVANJA

Ocjenjivanje Uredbe i njezine provedbe od strane EUIPO-a provedeno je na temelju pet standardnih kriterija ocjenjivanja: i. djelotvornost; ii. učinkovitost; iii. usklađenost; iv. relevantnost i v. dodana vrijednost EU-a.

---

[4] Rezolucija Vijeća od 1. ožujka 2010. o provedbi prava intelektualnog vlasništva na unutarnjem tržištu (2010/C 56/01).

[5] Uredba (EU) br. 386/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. travnja 2012. o povjeravanju Uredu za usklađivanje na unutarnjem tržištu (žigovi i dizajni) zadaća u vezi s provedbom prava intelektualnog vlasništva, uključujući i okupljanje predstavnika javnog i privatnog sektora u okviru Europske promatračnice za povrede prava intelektualnog vlasništva (SL L 129, 16.5.2012., str. 1.).

[6] Ocjena se zahtijeva člankom 8. Uredbe.

[7] Technopolis, *Evaluation of the application of Regulation 386/2012* („Ocjenjivanje primjene Uredbe (EU) br. 386/2012)", 2017., dostupno na internetu na adresi: https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f92d8b87-1dce-11e8-ac73-01aa75ed71a1/language-en.

A. Relevantnost

U okviru kriterija relevantnosti ispitano je u kojoj su mjeri početni ciljevi Uredbe primjereni i u kojoj mjeri još uvijek odgovaraju postojećim potrebama.

Zadaće dodijeljene EUIPO-u mogu se razvrstati u četiri glavna područja:

1. istraživanje i razmjena znanja o ulozi intelektualnog vlasništva, o obujmu i učinku povreda intelektualnog vlasništva te o najboljoj praksi u provedbi prava intelektualnog vlasništva i sprečavanju povreda;

2. podizanje svijesti o intelektualnom vlasništvu, uključujući rizike i negativni učinak krivotvorenja i piratstva;

3. suradnja među tijelima te između tijela i vlasnika prava intelektualnog vlasništva, među ostalim i razvijanjem alata i promicanjem tehnologija kojima se podupire provedba prava intelektualnog vlasništva; te

4. suradnja s uredima za intelektualno vlasništvo iz trećih zemalja u području provedbe prava intelektualnog vlasništva.

U ocjenjivanju je zaključeno da su sve zadaće koje su dodijeljene EUIPO-u još uvijek relevantne.

Nezakonita ponuda i korištenje sadržaja zaštićenog autorskim pravima na internetu, kao što su filmovi, glazba i sportska događanja uživo, i dalje su široko rasprostranjeni. U razdoblju od 2012. do 2016. zbog piratstva u EU-u glazbena industrija pretrpjela je prosječan godišnji gubitak od 200 milijuna EUR te se ugasilo 1 300 radnih mjesta. Uvoz krivotvorene robe u EU-u povećao se u vrijednosti s 85 milijardi EUR u 2013. (što odgovara 5 % ukupnog uvoza EU-a) na 121 milijardu EUR (6,8 % ukupnog uvoza EU-a) u 2016.[8], čime su izgubljeni poslovni i porezni prihodi te radna mjesta.

Razgovori koje je proveo vanjski suradnik i povratne informacije dobivene u okviru javnih savjetovanja pokazali su da postoji širok konsenzus o relevantnosti zadaća koje su Uredbom dodijeljene EUIPO-u.

Iako su neki dionici, ponajprije neki predstavnici vlasnika žigova, izrazili sumnje u pogledu suradnje s tijelima iz trećih zemalja, ipak je 62 % ispitanika u okviru javnog savjetovanja smatralo da je ta suradnja važna. Dionici s kojima je vanjski suradnik razgovarao složili su se da „(…) mnogi krivotvoreni proizvodi dolaze iz trećih zemalja. Mnogo bi se moglo napraviti kako bi se bolje shvatilo, a time i otklonilo, krivotvorenje u trećim zemljama, osobito u Kini, jugoistočnoj Aziji ili Južnoj Americi.” Naime, problem krivotvorenja i piratstva ne može se djelotvorno riješiti djelovanjem isključivo na unutarnjem tržištu i zanemarivanjem mjesta proizvodnje ili pravaca koji se koriste za distribuciju krivotvorenih proizvoda. Osim toga, i europskim poduzećima šteti krivotvorenje europskih marki i nezakonita distribucija sadržaja zaštićenog autorskim pravima iz EU-a u trećim zemljama.

[8] *Trends in Trade in Counterfeit and Pirated Goods* („Kretanja u trgovini krivotvorenom i piratskom robom”), Illicit Trade, OECD Publishing, Pariz/Ured Europske unije za intelektualno vlasništvo, 2019. Studija na koju se upućuje ne uključuje domaće proizvedene i potrošene krivotvorene i piratske proizvode niti piratske digitalne proizvode koji se distribuiraju na internetu.

Ne podupiru svi dionici u jednakoj mjeri zadaću EUIPO-a u pogledu promicanja sustava prepoznavanja i praćenja koji pomažu u razlikovanju originalnih od krivotvorenih proizvoda. Neke građane zabrinjava problem privatnosti, dok nositelji prava općenito smatraju da su takvi sustavi neprikladni za normizaciju jer ne postoji jedinstveno rješenje koje bi odgovaralo svim potrebama. Iako bi rješenja za prepoznavanje i praćenje trebalo prepustiti slobodnom tržišnom natjecanju, MSP-ovi i potrošači trebali bi imati jednostavan pristup informacijama o različitim tehničkim rješenjima koja se koriste. EUIPO o tome može informirati javnost i povećavati transparentnost, a da pritom ne daje prednost određenim proizvodima. Polovina ispitanika u okviru javnog savjetovanja (54 %) i 82 % ispitanika iz kategorije stručnjaka i organizacija smatra da su zadaće EUIPO-a u tom području važne.

U okviru ocjenjivanja nisu otkriveni nikakvi nedostaci u pogledu zadaća koje su EUIPO-u dodijeljene u skladu s Uredbom.

B. Djelotvornost

Neposredni operativni cilj koji je Komisija nastojala ostvariti bio je osigurati Promatračnici infrastrukturu potrebnu za djelotvorno obavljanje njezinih aktivnosti. Prije donošenja Uredbe službe Komisije imale su tri člana osoblja koji su upravljali Promatračnicom. Potkraj 2019. služba EUIPO-a za Promatračnicu imala je 55 članova osoblja. Rashodi EUIPO-a za aktivnosti na temelju Uredbe iznosili su 2,4 milijuna EUR 2012. te 11,7 milijuna EUR 2019.

EUIPO je proširio mrežu Promatračnice, popunjavajući praznine u njezinu ranijem sastavu te dodajući u nju organizacije civilnog društva i niz organizacija s relevantnim stručnim znanjem. Potkraj 2019. mrežu Promatračnice činila su 123 predstavnika od kojih je osam predstavljalo organizacije potrošača i druge organizacije civilnog društva. EUIPO u pravilu stalno na odgovarajući način uključuje svoju mrežu dionika u planiranje i provedbu svojih planova rada. Međutim, neki dionici istaknuli su da se u nekoliko iznimnih slučajeva EUIPO nije u dovoljnoj mjeri savjetovao s njima.

Ocjena je pozitivna i za aktivnosti koje je provodio EUIPO. Međutim, iako EUIPO dobro vodi evidenciju svojih aktivnosti, trebao bi uspostaviti mehanizme za praćenje u svrhu procjenjivanja njihova učinka te troškova i koristi, poboljšanja određivanja prioriteta i planiranja te potpore budućim ocjenjivanjima.

U studiji vanjskog suradnika zaključeno je da je EUIPO jasno pridonio djelotvornoj zaštiti prava intelektualnog vlasništva time što je ostvario sve te različite ciljeve, i to na način koji ne ovisi o industriji. Isto tako, 43 % ispitanika ispitanih u okviru javnog savjetovanja smatra da je EUIPO ostvario dobre ili vrlo dobre rezultate u pogledu pomaganja u poboljšanju zaštite prava intelektualnog vlasništva, a ta stopa odobravanja viša je među stručnjacima i organizacijama (68 %).

EUIPO je izradio transparentnu metodologiju za utvrđivanje obujma i učinka povreda prava intelektualnog vlasništva, što je zadaća od temeljne važnosti. EUIPO je ostvario ciljeve i s obzirom na svoja istraživanja o tom kako industrije koje intenzivno koriste intelektualno vlasništvo doprinose gospodarstvu i o ulozi intelektualnog vlasništva u uspješnosti poslovanja poduzeća. Pružio je, među ostalim, i korisna saznanja o mjeri u kojoj MSP-ovi posjeduju prava intelektualnog vlasništva i poteškoćama s kojima se suočavaju pri ostvarivanju pune koristi od sustava prava intelektualnog vlasništva te o percepciji potrošača i mladih o pravima intelektualnog vlasništva i njihovu ponašanju s obzirom na krivotvorine i piratstvo. Opsežne aktivnosti EUIPO-a u području istraživanja i objavljivanja publikacija uzimaju se u obzir u

oblikovanju politika na razini EU-a i na nacionalnoj razini. Publikacije EUIPO-a u skladu s Uredbom dostupne su na internetu[9]. Međutim, EUIPO treba poboljšati pristup svojoj opsežnoj zbirci publikacija. Postojeći prikaz publikacija i s njim povezana funkcija pretraživanja nisu na zadovoljavajućoj razini.

EUIPO-ovo objavljivanje publikacija pridonosi informiranju javnosti. Studije EUIPO-a navedene su u gotovo 2 000 objavljenih članaka te je njima ostvarena vrijednost od 8,3 milijuna EUR u ekvivalentu vrijednosti oglašavanja. Osim toga, EUIPO je uložio 1,5 milijuna EUR u različite informativne kampanje koje su imale velik doseg. Kampanje provedene 2018. i 2019. doprle su do 60 milijuna Europljana.

EUIPO pruža osposobljavanje za službenike zadužene za izvršavanje zakonodavstva koji su uključeni u suzbijanje krivotvorenja i piratstva. Osposobljavanje se provodi u suradnji s relevantnim službama Komisije za izvršavanje zakonodavstva, kao što su, primjerice, Europski ured za borbu protiv prijevara (OLAF), i drugim tijelima EU-a (kao što su CEPOL, Europol ili Eurojust) te raznim nacionalnim i međunarodnim tijelima i organizacijama. EUIPO-ovim programom osposobljavanja popunjena je praznina koja je postojala u pogledu razvoja potrebnih stručnih znanja. Danas osposobljavanje u području provedbe prava intelektualnog vlasništva nije više ograničeno samo na carinske službenike. Njime su obuhvaćeni i policijski službenici, suci i državni odvjetnici, pri čemu prosječna stopa zadovoljstva među polaznicima iznosi 97,4 %.

EUIPO je ostvario značajne rezultate u izradi alata za nositelje prava intelektualnog vlasništva i tijela za provedbu tih prava. Potkraj 2019. pristup EUIPO-ovom Portalu za provedbu prava intelektualnog vlasništva imala su 63 provedbena tijela, uključujući sva carinska tijela EU-a, Europol, OLAF i policijske snage iz 17 država članica. Na Portalu se, među ostalim, objedinjuju podaci o zadržavanjima na granici koje su prikupile službe Komisije, podaci o zadržavanjima na unutarnjem tržištu koje su dostavila nacionalna provedbena tijela te podaci koje je dostavilo više od 800 poduzeća.

EUIPO ima važnu ulogu u provedbi projekata financiranih sredstvima EU-a u trećim zemljama. Javno savjetovanje i studija pokazali su da su stope odobravanja aktivnosti EUIPO-a u području međunarodne suradnje općenito pozitivne, ali i da su manje pozitivne nego u drugim područjima njegove aktivnosti. Prema navodima vanjskog suradnika „neki dionici nisu bili svjesni odgovornosti Promatračnice u području međunarodne suradnje s trećim zemljama”. EUIPO bi stoga trebao povećati doprinos predstavnika Promatračnice aktivnostima povezanima s trećim zemljama, a i praćenje tih aktivnosti koje ti predstavnici provode.

U Uredbi se od država članica zahtijeva da obavješćuju EUIPO o svojim politikama u vezi s provedbom prava intelektualnog vlasništva, dostavljaju mu statističke podatke o povredama prava intelektualnog vlasništva te da ga obavješćuju o sudskoj praksi. EUIPO je s predstavnicima država članica dogovorio postupak kojim se to stanje poboljšalo, no prikupljanje podataka od država članica općenito i dalje predstavlja problem, osobito u pogledu zapljene robe kojom se krše prava intelektualnog vlasništva na unutarnjem tržištu i u pogledu sudske prakse.

[9] https://euipo.europa.eu/ohimportal/hr/web/observatory/observatory-publications

Općenito, EUIPO je uspio provesti svoje programe rada u skladu s planom. Međutim, kod manjeg dijela projekata došlo je do kašnjenja zbog promjena prioriteta. EUIPO bi stoga trebao osigurati dostatne resurse za sve dogovorene projekte kako bi ispunio svoje obveze.

Cjelokupni rezultat ocjenjivanja je pozitivan. Studija koju je proveo vanjski suradnik, kao i povratne informacije dobivene u okviru javnog savjetovanja, ukazuju na to da je EUIPO pridonio provedbi prava intelektualnog vlasništva i ostvario ciljeve iz Uredbe.

C. Učinkovitost

Cilj je Uredbe pojačati i proširiti aktivnosti Promatračnice, uz istodobno osiguravanje njezina održivog financiranja bez troškova za proračun EU-a. Povjeravanjem Promatračnice EUIPO-u ostvarena su oba ta cilja. Sve aktivnosti EUIPO-a financiraju se naknadama koje plaćaju korisnici sustava žigova i dizajna EU-a. Kako bi ostvario zadaće koje su mu povjerene Uredbom, EUIPO svojoj službi za Promatračnicu dodjeljuje približno 5 % godišnjih rashoda.

U razdoblju od 2012. do 2019. prosječni proračun službe za Promatračnicu iznosio je 9,25 milijuna EUR, uključujući prosječne troškove za osoblje u iznosu od 3,75 milijuna EUR. Razina rashoda usporediva je sa sličnim tijelima EU-a, kao što je Europski centar za praćenje droga i ovisnosti o drogama, koji je pozitivno ocijenjen 2019.[10]

Koristi ostvarene Uredbom uključuju dostupnost objektivnih, pouzdanih i usporedivih podataka o vrijednosti prava intelektualnog vlasništva te o obujmu i učinku kršenja tih prava, alate koji su raspoloživi u okviru Portala za provedbu prava intelektualnog vlasništva, opsežne programe osposobljavanja za službenike zadužene za provedbu te stalan okvir za aktivnosti informiranja koje se koordiniraju na razini EU-a. Osim toga, Promatračnica omogućuje razmjenu informacija, znanja i primjera najbolje prakse te ima značajan učinak umrežavanja, čime se olakšavaju prekogranična i međusektorska suradnja koje se ostvaruju redovitim okupljanjem znatnog broja tijela i dionika unutar stabilnog i trajnog okvira za suradnju.

EUIPO osigurava dobru vrijednost za uložen novac. Povećanja proračuna i povećanja rezultata koje ostvaruje osoblje te troškovi za upravljanje njegovim aktivnostima na temelju Uredbe u skladu su s onima za druga tijela EU-a koja provode slične aktivnosti. Jedno nacionalno tijelo ne bi moglo ostvariti iste koristi na europskoj razini, a predstavnici iz javnog i privatnog sektora smatraju da je sudjelovanje u radu Promatračnice troškovno učinkovito.

U okviru ocjenjivanja koje je proveo vanjski suradnik zaključeno je sljedeće: „Uredba koju se ocjenjuje provedena je učinkovito. Postoje razlike u stajalištima među različitim dionicima o nekim konkretnim aspektima rada EUIPO-a na temelju Uredbe. Međutim, aktivnosti i projekti koje provodi EUIPO općenito se smatraju pozitivnim doprinosima provedbi prava intelektualnog vlasništva, informiranju javnosti, stjecanju spoznaja i stručnog znanja te jačanju suradnje među svim relevantnim dionicima, pri čemu se minimiziraju troškovi svih koji sudjeluju u radu Promatračnice (kao što je uloženo vrijeme). Ne postoje nikakve naznake

[10] Ocjenjivanje Europskog centra za praćenje droga i ovisnosti o drogama (EMCDDA), 14. svibnja 2019., COM(2019) 228. EMCDDA djeluje u prosjeku sa 105 zaposlenika u ekvivalentu punog radnog vremena godišnje i s prosječnim godišnjim proračunom u iznosu od 16 milijuna EUR. Za razliku od službe EUIPO-a za Promatračnicu, EMCDDA, s obzirom na to da je riječ o samostalnoj agenciji, treba dodatno osoblje za usluge podrške (upravljanje ljudskim resursima, infrastruktura, IT sustavi itd.).

o tome da tim koji radi u okviru Promatračnice raspolaže prekomjernim resursima ili da ima nesrazmjerno visoke troškove u obavljanju zadaća koje su mu dodijeljene Uredbom”[11].

Kako je prethodno navedeno, EUIPO bi trebao pojačano pratiti učinak svojih različitih inicijativa, uključujući i analizu troškova i koristi.

D. Usklađenost

Zadaće koje su na temelju Uredbe dodijeljene EUIPO-u uzajamno se podupiru i u skladu su s općim ciljem politike u pogledu smanjenja broja povreda prava intelektualnog vlasništva. Više znanja utemeljenog na činjenicama služi aktivnostima osposobljavanja i informiranja, boljim alatima za provedbu jačaju se suradnja i učinkovitost, veći broj aktivnosti provedbe pomaže u smanjenju ponude proizvoda kojima se krše prava intelektualnog vlasništva, a aktivnostima informiranja utječe se na potražnju. Kako bi se smanjile povrede prava intelektualnog vlasništva unutar EU-a potrebno je i doprijeti do zemalja i regija iz kojih potječe većina krivotvorina. Stajališta koja je prikupio vanjski suradnik i ona prikupljena u okviru javnog savjetovanja ukazuju na postojanje širokog konsenzusa o usklađenosti zadaća koje su Uredbom dodijeljene EUIPO-u.

EUIPO izrađuje i provodi svoje godišnje programe rada u savjetovanju sa službama Komisije. Slijedom toga, aktivnostima EUIPO-a dopunjuju se i podupiru aktivnosti Komisije u tom području, bez obzira na to je li riječ o autorskim pravima ili pravima industrijskog vlasništva (kao što su patenti, žigovi, dizajni ili oznake zemljopisnog podrijetla) te bez obzira na to jesu li one usmjerene na unutarnje tržište, granice EU-a ili na treće zemlje i regije. EUIPO osigurava važnu podršku za nekoliko inicijativa Komisije. Na primjer, EUIPO održava programe osposobljavanja za stručnjake koji provode preddijagnostička ispitivanja potencijala intelektualnog vlasništva koje je Komisija stavila na raspolaganje inovativnim MSP-ovima. EUIPO podupire i službe Komisije u olakšavanju suradnje između nositelja prava i internetskih platformi u borbi protiv prodaje krivotvorina na internetu. EUIPO pomaže Komisiji u organiziranju događanja za carinska tijela, koja su usmjerena na zaustavljanje uvoza krivotvorina. EUIPO dopunjuje i rad Komisije u borbi protiv piratstva s pomoću različitih baza podataka i alata (Agorateka, baza podataka o djelima siročadima itd.). Osim toga, EUIPO provodi projekte o intelektualnom vlasništvu koje financira EU u trećim zemljama. Na studije koje je objavio EUIPO često se upućuje u dokumentima o politikama EU-a, kao što su Strategija jedinstvenog tržišta iz 2015., Paket mjera o autorskom pravu iz 2016., Inicijativa za novoosnovana poduzeća iz 2016. i Paket mjera za intelektualno vlasništvo iz 2017. EUIPO je osigurao i suradnju s relevantnim tijelima EU-a kao što su Europol[12], CEPOL[13] i Eurojust[14], ponajprije u području osposobljavanja. Bliskom suradnjom odjela Komisije i EUIPO-a osigurana je usklađenost njegovih aktivnosti s prioritetima Komisije. Međutim, važno je da EUIPO u svojim komunikacijama jasno informira dionike o postojanju tih veza.

E. Dodana vrijednost EU-a

Rezultati ostvareni uspostavom Promatračnice i donošenjem Uredbe ne bi bili mogući bez intervencije EU-a. EUIPO posjeduje znatno stručno znanje i resurse, no on se u svojem radu oslanja i na doprinose koje redovito prima od dionika i različitih nacionalnih tijela i tijela EU-

[11] Technopolis, str. 70.
[12] Agencija Europske unije za suradnju tijela za izvršavanje zakonodavstva.
[13] Agencija Europske unije za osposobljavanje u području izvršavanja zakonodavstva.
[14] Agencija Europske unije za suradnju u kaznenom pravosuđu.

a. Takvo obilje resursa nije dostupno državama članicama koje djeluju samostalno. Države članice ne bi se mogle oslanjati na istu razinu podataka, a osobito ne bi mogle prikupljati te podatke i ocjenjivati ih u okviru jedne zajednički dogovorene metodologije. Fragmentiranje resursa i nepostojanje platforme za udruživanje snaga i razmjenu najbolje prakse značilo bi da nacionalna tijela i dionici ne bi imali toliko informacija, alata, baza podataka i podrške koliko trenutačno imaju na raspolaganju. Ekonomija razmjera koja nastaje okupljanjem svih relevantnih strana oko EUIPO-a omogućila je niz inicijativa koje se inače ne bi ostvarile.

I u studiji i u okviru javnog savjetovanja dobivene su čvrste naznake da dionici jasno vide dodanu vrijednost ostvarenu Uredbom i radom EUIPO-a.

Stavljanjem Uredbe izvan snage prestao bi se primjenjivati EUIPO-ov višedisciplinarni pristup s više dionika. Prestali bi postojati baza znanja na razini cijelog EU-a i umrežavanje u okviru Promatračnice te bi se povećalo opterećenje za nacionalna tijela.

III. ZAKLJUČCI I STEČENA ISKUSTVA

U ocjenjivanju, koje je potkrijepljeno studijom i javnim savjetovanjem, zaključeno je da Uredba dobro funkcionira i da EUIPO svoje zadaće izvršava na zadovoljavajući način. Ocjena je pozitivna za svih pet kriterija ocjenjivanja, iako su određena poboljšanja moguća u područjima koja se navode u nastavku i koja su detaljnije obrazložena u priloženom radnom dokumentu službi Komisije.

EUIPO se odlučno prihvatio svojih novih zadaća te je Promatračnici osigurao čvrstu infrastrukturu u smislu proračuna, stručnog znanja, prostora za sastanke, komunikacijskih alata i drugih potrebnih resursa. Osim toga, EUIPO je proširio mrežu dionika koji sudjeluju u aktivnostima Promatračnice te je time osigurao uključenost nacionalnih tijela na koja povrede prava intelektualnog vlasništva najviše utječu, i na razini EU-a i na nacionalnoj razini, te sudjelovanje dionika iz privatnog sektora i organizacija civilnog društva.

Uz pomoć predstavnika Promatračnice EUIPO je ostvario sve zadaće obuhvaćene Uredbom. Izradio je transparentne i objektivne metodologije te je redovito provodio važna istraživanja. Informacije dobivene od EUIPO-a i njegovih partnera, kao što su OECD i Europol, smatraju se činjenično potvrđenima, objektivnima, pouzdanima i konkretnima. Stoga se na njima ne temelje samo osposobljavanje službenika za provedbu te inicijative i kampanje za informiranje, već i provedbene strategije i mjere politike u području prava intelektualnog vlasništva, kao što je potpora za MSP-ove. EUIPO je razvio i alate za olakšavanje borbe protiv krivotvorenja i piratstva.

Sve veća količina krivotvorene robe koja se uvozi u EU pokazuje da su zadaće EUIPO-a danas još relevantnije nego što su to bile u trenutku donošenja Uredbe. Rad EUIPO-a usklađen je s općim ciljevima politike EU-a u pogledu promicanja inovacija, blagostanja i otvaranja novih radnih mjesta. Borba protiv nezakonite proizvodnje i distribucije krivotvorina od strane zločinačkih organizacija ujedno je i borba za zdravlje i sigurnost potrošača te za poštovanje okolišnih i socijalnih uredaba. Rad EUIPO-a ima visoku dodanu vrijednost EU-a. Koncentriranjem resursa i stručnog znanja u okviru jednog tijela na razini EU-a omogućeno je ostvarivanje puno više rezultata nego što bi se to moglo postići samo na nacionalnoj razini. Aktivnosti koje EUIPO obavlja na temelju Uredbe u cijelosti se financiraju iz vlastitih sredstava EUIPO-a i time bez troška za opći proračun EU-a. U ocjenjivanju je na temelju dostupnih podataka zaključeno da je EUIPO učinkovito koristio raspoložive ljudske i financijske resurse.

Ocjenjivanje je pokazalo i da ima prostora za poboljšanja. EUIPO bi trebao pojačati svoja nastojanja u pogledu provedbe transparentnog i sveobuhvatnog praćenja mogućeg učinka, ali i odnosa troškova i koristi svojih aktivnosti na temelju Uredbe, osobito s obzirom na svoje aktivnosti informiranja javnosti. U skladu s tim, godišnja izvješća EUIPO-a trebala bi sadržavati dobar pregled provedenih aktivnosti i ostvarenih rezultata u područjima obuhvaćenima Uredbom. EUIPO bi trebao nastojati uključiti predstavnike nacionalnih tijela i druge dionike u ranijoj fazi planiranja svojih aktivnosti na temelju Uredbe. To ponajprije vrijedi za aktivnosti EUIPO-a u trećim zemljama. U ocjenjivanju se pokazalo da dionici baš i nisu upoznati s aktivnostima EUIPO-a u trećim zemljama. Važno je i da se pri planiranju aktivnosti EUIPO-a na temelju Uredbe, te obavješćivanju o njima, vodi računa o širem kontekstu politike EU-a u području intelektualnog vlasništva. Konkretno, dionike treba na odgovarajući način obavješćivati o aktivnostima EUIPO-a u trećim zemljama te one trebaju biti usklađene s relevantnim politikama Komisije. Pristup EUIPO-ovoj važnoj aktivnosti objavljivanja publikacija mogao bi se poboljšati jer sadašnji sustav nije na zadovoljavajućoj razini. Prihvaćanjem sve većeg broja projekata EUIPO ponekad nije uspio ostvariti rezultate na vrijeme pa bi stoga trebao osigurati da se svakom projektu obuhvaćenom njegovim godišnjim programima rada dodijele dostatni resursi kako bi mogao ispuniti svoje obveze. To će EUIPO-u pomoći da izbjegne situacije u kojima kod određenih dogovorenih aktivnosti dolazi do kašnjenja zbog nedostatka resursa. Naposljetku, prikupljanje podataka od nacionalnih tijela i dalje je problem, pa bi EUIPO stoga trebao nastaviti poticati nacionalna tijela da razmjenjuju relevantne informacije kako je propisano Uredbom te bi, u mjeri u kojoj je to moguće, trebao podupirati rad predstavnika država članica u okviru Promatračnice na prikupljanju tih podataka na nacionalnoj razini.

Opći je zaključak ocjenjivanja da su Uredbom ostvareni njezini ciljevi. Bliska suradnja EUIPO-a s članovima Promatračnice i službama Komisije znači da je sad olakšan rad tijela EU-a, nacionalnih tijela i nositelja prava u području provedbe prava intelektualnog vlasništva.

EUIPO je postao središte izvrsnosti za pitanja povrede prava intelektualnog vlasništva odnosno središnji izvor znanja te razvoja i razmjene najbolje prakse u EU-u i na međunarodnoj razini. EUIPO omogućuje i pokreće suradnju između nacionalnih tijela i nositelja prava u cijelom EU-u te značajno pridonosi inicijativama Komisije u području prava intelektualnog vlasništva u EU-u i šire.